

pakoputki

pakoputki

- 4** Ihana, ihana, ihana auto
- 7** Ei koskaan perillä
- 10** Harmaat sydämet
- 12** Auton jälkiä
- 15** Ajatuksen tie on vapaa
- 18** kolumni: Evankeliumi maantiellä
- 19** Ne vahvimmat miehet ei ehjiksi jää...
- 22** Elämätöntä elämää - pakoa putkessa

Jyväskylän yliopiston II vuosikurssin journalistiikan opiskelijoiden kurssilehti.

Julkaistu keväällä 2001.

päätoimittaja: Mikko Meriläinen
toimitussihteeri: Markus Mattlar
kansi: Sanna Heinonen
ulkoasu: Petti Erkkola
Markus Mattlar

toimittajat: Jaakko Mannermaa
Tomi Oravainen
Anu Pyyhtiä
Tommi Salo
lehtori: Tapani Huovila
huovila@jyu.fi

pääkirjoitus

Mikko Meriläinen

IHANA, IHANA, IHANA

Leikkiauto

"Pikkuveljelläni oli tavallista isompi ja hienompi leikkiauto, jossa oli aukeavat ovet, mikä kiusasi minua. Minä heitin sen aina ensimmäisenä lelulaatikkoon ja muut autot mahdollisimman kovaa päälle. Mutta ei sille tapahtunut mitään, kun se oli sen verran kovaa tekoa. Minulla oli kuitenkin yksi vähän isompi ja painavampi auto, jolla runntasin pikkuveljen autoa lelulaatikkoa vasten. Siitä meni ovet sisälle, kylki painui ja muovikkunoihin tuli sälöjä. Pikkuveli ihmetteli, että mitä autolle on tapahtunut. Minä sanoin, että se oli kolarissa."

- Akseli Karsisto, 24 v. -

Leluautoteollisuus on aivan samanlainen kuin autoteollisuus. Kun uusi auto tulee markkinoille, siitä tehdään välittömästi lelukopio lapsille.

Pari vuotta sitten Volkswagen esitteli uuden "kuplan" aikuisille. Samanlainen pienoismalli levisi lelu-kauppoihin pian sen perään. Formula-autotkin ovat yksi yhteen aikuisten ja lasten maailmassa. Mika Häkkinen on lujasti istutettu radio-ohjattavan sisään. Samalla tavalla Juha Kankkusen ja Tommi Mäkisen mestaruus-autoista tuli pienten viikareiden leikkikaluja lähes tulkoon heti palkintojenjaon jälkeen.

24-vuotias Jaakko Moilanen tietää, miksi isojen ihmisten autot kiehtovat lapsia.

- Puiset eivät olleet läheskään niin leuhkoja kuin kaupasta ostetut, kun ne olivat oikean näköisiä. Eniten innostivat isot ja oikeat autot. Niistä halusi pienoismallin. Ulkomuoto, äänet ja vauhti kai ne kiinnosti.

Oikea auto ja leluvastine vihkiytyivät yhteen jo heti auton keksimisen jälkeen. Ensimmäinen auto näki päivänvalon vuonna 1885. Porvoon nukke- ja lelumuseon asiantuntija Evi Söderlund kertoo, että ensimmäiset leluautot valmistettiin jo samaisen vuosisadan loppupuolella.

Suomeen niitä alkoi saapua 1800- ja 1900-lukujen vaihteessa merimiesten mukana muun muassa Ruotsista. Tosin silloin ne olivat vain herrojen lasten herkkua.

Vielä toisen maailmansodan jälkeenkin vain harvalla lapsella oli kaupasta ostettu auto. Enemminkin lapset väsäisivät niitä itselleen puusta. Oikeiden autojen tavoin leluvastineetkin levisivät koteihin halpatuotannon myötä 1950 – 70-luvuilla. Thaimaa ja Kiina avasivat portit niin lapsille kuin aikuisillekin autojen ihmeelliseen maailmaan.

- Pokemonit ja turtlesit tulevat ja menevät. Ne ovat suosittuja ehkä vuoden tai kaksi. Auto kuitenkin on ja pysyy, Keski-Suomen lelutukun omistaja Heikki Viinikainen toteaa.

Keskon leluista vastaavan tuotepäällikön Tuomo Mykkäsen mielestä leluautot ovatkin lelumaailman perustavaroita ja rinnastettavissa elintarvikkeisiin. Näitä tuiki tarpeellisia tavaroita Kesko maahantuo kymmeniä tuhansia kappaleita vuodessa.

Euroopasta ja Aasiasta päätyy kauppojen leluhyllyihin metallisia ja muovisia perus- ja erikoisautoja. Osa toimii ilmapaineella, ja joistakin voi jopa koota robotin. On myös auto-

ja, jotka voi ohjelmoida ennalta toimaan tietyn liikeradan mukaisesti. Sitten tietenkin on puhuvia ja vilkkuvia autoja. Ja Pokemon-aiheinen radio-ohjattava-auto. Mutta on niitä ollut ennenkin. Jaakko Moilasella on selkeä kuva 1980-luvun hitti-autosta.

- Lempiautoni oli Ritari Ässä – auto, jonka sai hyppimään. Siinä oli nappi, joka painettiin pohjaan ja auto hyppäsi jousella. Ritari Ässä oli paras sarja silloin. Katsoin kaikki jaksot.

Loppujen lopuksi leikkiautot eivät ole muuttuneet vuosien varrella kovinkaan paljon. Paristojen voimalla liikkuvia autoja oli jo 1940-luvulla ja seuraavalla vuosikymmenellä leikkiauto oppi kurvailemaan itseksensä. Itse asiassa radio-ohjattavan leikkiauton jälkeen markkinoille ei ole tullut mitään erityisen mullistavaa.

Oikeat autot sen sijaan ovat kehittyneet huimaa vauhtia. Nykyauto toimiikin jo lähes täysin tietokoneiden ja sähkövirran varassa.

Leikkiautot ovat pysyneet ulkonäöltään suhteellisen perinteisinä, koska muotit vaihtuvat hitaasti. Yksi muotti voi palvella viisikin vuotta. Poikkeuksena on trendiautot. Niistä tehtaillaan muotteja nopeampaan tahtiin, jotta lelumaailma päivittyisi vastaamaan oikeaa maailmaa.

Vaikka oikeiden autojen hinnat ovat nousseet, leikkivastineita on viime vuosina saanut entistä halvemmalla.

- Kännykät ja tietokoneet ovat jättäneet leluautot taka-alalle, Keski-Suomen lelutukun omistaja Heikki Viinikainen kertoo.

Kaiken kaikkiaan leluihin käytetään yhtä lasta kohden keskimäärin tuhat markkaa vuodessa. Pikkuauton saa halvimmillaan kahdeksalla markalla, mutta voi niihin hurjahtaa hurjempiakin summia.

Evi Söderlund huomauttaa, että joskus aivan oikean käytetyn tai jopa uuden auton voi saada lelu halvemmalla. Muistaapa hän, että jokunen vuosi sitten Tukholman leluhuutokaupassa myytiin leikkiauto 275 000 markalla. Jaakko ei voinut lapsena muuta kuin haaveilla sellaisista.

- Meidän äidillä ei ollut rahaa ostaa kalliita radio-ohjattavia autoja. Me saatettiin mennä yhdessä kauppaan kättelemään leluhyllyjä ja ihailemaan.

Etenkin keräilijät ovat valmiita sijoittamaan leluautoihin huimia rahasummia. Rahaa löytyy myös niiltä parikymppisiltä, jotka ostavat itselleen autoratoja. Heikki Viinikainen sanoo, että leluautoja menee niin vauvalle kuin vaarillekin.

"Leluautoteollisuus on aivan samanlainen kuin autoteollisuus."

"Joskus aivan oikean käytetyn tai jopa uuden auton voi saada lelu halvemmalla."

“Joskus ajelin itsestäni rallikisoja kahdella pikkuautolla, joista toinen oli toisessa ja toinen toisessa kädessä. Konttasin ja työnsin niitä edessäni ja päristelin autojen ääniä. Autot ohittelivat toisiaan vuorotellen. Tietysti tiesin jo etukäteen kumpi auto voittaa, mutta silti se tuntui tosi jännältä kisalta.”

- Akseli Karsisto, 24 v. -

Kasvatustieteilijöiden mukaan leluautot kuuluvat roolileikkeihin. Roolileikeissä lapsi jäljittelee aikuista. Leluauto käy huollossa samalla tavalla kuin isän auto ja pärisee vähintäänkin yhtä komeasti. Myös nukke on roolileikkikalua. Pikkutyötöt kattavat nukkekutsut pöytään siinä missä äiti järjestää syntymäpäivät.

Ammatikseen leluja myyvän Heikki Viinikaisen mielestä kotoa saadut roolimallit selittävät sen, miksi leluautot kiinnostavat poikia. Pikkuautoja ostetaan hyvin vähän tytöille. Keskon leluista vastaava tuotepäällikkö Tuomo Mykkänen kertoo, että vielä nykyäänkin vanhemmat ostavat perinteisesti pojille auton ja tytöille nukan.

Mutta millaisia roolileikit sitten ovat? Akseli Karsisto muistelee huvittuneena, että autoilla ei oikeastaan leikitty.

- Tärkeintä oli laittaa autot paremmuusjärjestykseen. Mietittiin, että mikä on paras auto tänään.

Myös Jaakko Moilanen kertoo, että lähinnä autoja vertailtiin. Jos joku onnistui kinuamaan kalliimman, sitä ihailtiin. Vertailun lisäksi päristely kuuluu asiaan. Hiekkalaatikolla nepattiin autot vauhtiin. Niille tehtiin pienoislapiolla ratoja, joissa oli tunneleita, monttuja ja siltoja. Ennen kaikkea ihailtiin kaikkea sitä, mitä isoilla pojilla oli.

- Silloin pienenä mielti, että on se ihmeellinen se auto, Jaakko naureskelee.

Leluautot eivät kuitenkaan ole pelkästään poikien omaisuutta. Maarit Kinnusen isä osti ja teki tyttärelleen leluautoja.

- Ei me leikitty niillä tyttöjen kanssa. Poikien kylläkin. Pojat aina jakoivat autot ja antoivat huonoimmat minulle vetoamalla siihen, että he omistavat ne. Sitten ajettiin kilpaa.

Maaritin mukaan isä lahjoitti hänelle leluautoja, jotta isällä olisi ollut helpompi leikkiä itselleen tutummil-

la leluilla tyttärensä kanssa. Akseli Karsistoa puolestaan häiritsi, ettei hänen isänsä ollut yhtään kiinnostunut autoista. Akseli oli huumaantunut hevosvoimista ja siitä, miten kovaa vauhtia autolla pääsee ja miten komea se on. Isä halusi tietää, onko penkki mukava, ohjaus vakaa ja bensankulutus pieni.

Pikku-Akselin innostus oli sen verran suunnatonta, että pojalle tilattiin Tekniikan Maailma. Haaveena oli tietenkin, että aikuisena pihaa koristaa oma auto.

- Yhdessä vaiheessa suunniteltiin, että ostan isona kullanvärisen Mersun, jossa on kullanväriset erikoisvanteet ja nahkapenkit ja joka kulkee 300 kilometriä tunnissa. Olisi ollut hienoa näyttää, miten paljon minulla on rahaa. Sitten kasvoini aikuiseksi ja tulin järkiini. Autoista en ole haaveillut enää pitkään aikaan. ●

teksti ja kuvat: Sanna Heinonen

“Minulla oli kaksikerroksinen, punainen Lontoon bussi. Kerran mummi ja ukki tulivat käymään. Mummi lupasi ostaa yhden pikkuauton minulle. Me sitten menimme kioskille ostamaan sellaista. Mummi sanoi, että saan valita ihan minkä tahansa. Halusin toisen Lontoon bussin, joka oli pienempi ja erilaisempi. Mummi varmisti, että eihän minulle ole samanlaista. Ei, vastasin. Kotona äiti sanoi, että sinulla on jo tuommoinen. Äiti ja mummi suuttuivat, kun olin valehdellut niille. Mutta se bussi oli hieno.”

- Jaakko Moilanen, 23 v. -

Ei koskaan perillä

...ja matka jatkuu... se ainoa oikea... tauon paikka... Huoltoasemat markkinoivat mielikuvia, eivät teknistä asiantuntemusta. Ihmiset tulevat tärkeysjärjestyksessä ennen autoja. Matkalla Jyväskylän keskustasta Vaajakoskelle ihmisten ja koneiden keitaita on lähes joka kilometrillä.

Polkupyörä huokuu hyisiä väreitä, sillä ilma on kylmä. Onneksi ensimmäiselle pysähdyspaikalle ei ole pitkä matka. Shell Veturi sijaitsee aivan rautatieaseman kuppessa ja tavoittelee tunnelmassaan hillittyä rautatieläisyyttä. Kulmat ovat junamaisen pyöreitä ja tupakkaosastoa kutsutaan "tupakkivaunuksi". Ravintolavaunun miljöötä on jäljitelty valikoiden, sillä vessa ei sentään muistuta junan koleaa loukkoa. Televisiossa pyörii jokin tenavatähden tapainen ajantappo-ohjelma.

On suomalaisen hiihdon musta päivä, joten kahvittelevat ihmiset keskustelevat dopingista. Viereisen pöydän romaninainen huomaa valittaa myös kahvilan "tosi likaisista" vessoista. Liikkeellä on paljon perheitä ja autoilijakansaa. Joukkoon on

eksynyt myös niittitakkinen punkkari-tyttö, joka nauttii nurkkapöydässä teetä ja suklaakuorrutteista munkkia.

Kahvilassa on panostettu ruokaan. Kasvisruoka-annoksia löytyy listalta neljä erilaista, vaikka niitä yleensä täytyy huoltoasemien ravintoloissa polvillaan anoa. Kaikki maksukykyiset ovat siis tervetulleita. Veturin tunnelma tuo mieleen lähinnä tavallisen kahvilan tai perheravintolan. Huoltoasemalla olo muistuu mieleen vasta myymälän loputtomia öljyhylyjä vilkaistessa.

Pölyisiltä pöydiltä heijastuva aurinko lämmittää iltapäivän kahvihetkeä Halssilan Essolla.

*Huoltoasemien hittituotteita ovat
voiteluaineet - sekä autojen...*

Siirtymätaival vie matkailijan jo ulos kaupungin keskustasta. Muutaman sadan metrin päässä on kaksi Neste-huoltoasemaa lähes vastapäätä toisiaan. Ensimmäinen on niistä karumpi, selvemmin olennaiseen keskittyvä. Viherkasveja on vähän, peli-automaatteja kahvilan kokoon nähden paljon. Asiakaskunta koostuu työasuista miehistä, perheiksi tunnistettavia seurueita on paikalla vain yksi. Televisiossa pyörii Eurosport, joka tarjoaa hiihtokansalle käsipalloa.

Erillistä tupakkaosastoa ei ole, vaan pöytiin on siroteltu satunnaisesti savuttelun kieltäviä merkkejä. Yhdessä savuttomassa pöydässä vanha mies jyräsi sytyttämätöntä sätkää muistellessaan vastapäätä istuvalle, sähköyhtiön haalariin pukeutuneelle nuoremmalle miehelle menneitä. Mo-

*Huoltoasemien vakioasiakkaiden
joukkoon soveltuakseni valitsin mukaan
epätavallista luettavaa.*

lemmat hörähtävät pöydässä olevalle tupakointikieltomerkillä. "Ai sinä nykyään kunnioitat näitä lappuja", kysyy nuorempi. Vanhempi mies virmistää ja murahtaa jotakin.

Myyvälän puolelta löytyy hyllytolkulla nesteitä. Toisella seinustalla ovat öljyt, toisella oluet. Niiden lisäksi myydään vain joitakin autoilutarvikkeita. Suurin osa asiakkaista näyttää kaipaavan pelkkiä voiteluaineita itselleen tai ajokilleen.

Toinen Neste osoittautuu erikoiseksi yhdistelmäksi savuista duunari-kahvilaa ja koko perheen ruokapaikkaa. Kahvilatila on jaettu lasisella väliseinällä kahteen osaan, joista toisessa saa polttaa ja toisessa ei.

...että ihmisten.

Tupakkatila on tupaten täynnä, ruokailutilassa istuu yksi ihminen. Kahtiajakoa ei ehkä tarvittaisi, ellei kahvilan yhteydessä toimisi pizzeria. Tupakoimalla ja tarinoita kertomalla aikaa kuluttavat ukkoporukat ja peli-automaattien ympärillä parveilevat lippalakkinuoret eivät taida sopia lapsiperheiden kukkaroista kiinnostuneen pizzieraketjun tiloihin.

Televisiota ei ole, viherkasveja on sijoitettu vain ruokailijoiden iloksi. Seinällä on diplomeja, joiden mukaan tämä huoltamo on voittanut jos jonkinlaisia palkintoja. Ulkonakin mainostetaan ystävällistä palvelua. Valpasta se ainakin on, sillä mainosta tavailevaa asiakasta tarkkailee yläpuolella kaksi valvontakameraa.

Edessä on ensimmäinen pitkistä välietapeista. Seuraava kohde, Halssi-

lan Esso, sijaitsee kolmen-neljän kilometrin päässä kaupungin keskustasta. Pakkanen ehtii puraista useasti, ennen kuin näköpiirissä hämmöttää sinipunainen mainoskyltti.

Esson kahvila on edellisiä pienempi ja tunnelmaltaan selvästi rauhallisempi kuin keskustan asemat. Hinnatkin ovat halvempia. Kun aiemmillä rasteilla pelkästä kahvista joutui maksamaan kupin koon mukaan 6-8 markkaa, irtoaa se nyt hillomunkin kera kuudella markalla.

Tarjous saa minut viivähtämään kahvilassa pidempään, joten on aika naamioitua. Otan pöydälle rekvisiitaksi Veikkaajan ja Autopörssin, joiden arvelen olevan tarpeeksi tavallisia lukemistoja huoltoasemaympäristössä. Avaan Veikkaajan jääkiekkosivuilta. Autopörssi saa odottaa vuoroaan.

Ajokin lepoetki kylmäasemalla

Kahvilassa on yksi televisio, joka sekin tyytyy näyttämään teksti-tv:tä. Peliautomaatteja on vain kaksi, ja ne ovat koko ajan varattuina. Vaati-mattoman, hieman maaseutumaisen huoltamon tunnelma materialisoituu pahvilaatikoista leikattuihin olut-mainoksiin, joita on kiinnitetty lattian rajaan parille seinälle.

Viereisessä pöydässä ei puhu-ta dopingista vaan roudasta. Yhteistä työprojektia valmistelevat miehet vaihtavat kokemuksia siitä, milloin tiet kestävät raskaita työkoneita ja milloin eivät. Vähän ajan päästä paikalle ilmestyy urakan kolmas osapuoli ja tarjoaa kahdelle muulle kahvit. Auringon-säteet heijastuvat pölyisiltä pöydiltä ja tuhka-kupeista, kun rauhallinen suunnittelupalaveri alkaa.

Seuraavat kaksi tankkauspistettä ovat kylmäasemia. Molemmat ovat

Sesonkituotteen myyntikausi on ohi.

pakkaspäivänä todella kylmiä ja samalla hiljaisia. Ensimmäiselle asemalle sentään pyörähtää hetken odotellun jälkeen rekka, joka ei tankkaa vaan jää lumikinoksen viereen pitämään taukoa. Hytin takaseinän peittää suuri Yhdysvaltain lippu. Kuljettaja on ottanut rennon asennon ja uneksii rekan kuljettamisesta aavan meren tuolla puolen.

Toisella asemalla on yksinäinen mies tankkaamassa, mutta hän pakenee pian kylmää ulkoilmaa autonsa sisälle. Hetken kartanluvun jälkeen reittisuunnitelmaa kirkastuu miehelle, ja asema on jälleen hiljainen.

Ollaan jo lähellä määränpäättä, Vaajakosken Shelliä. Perinteiseksi huoltoasemaksi itseään mainostava paikka ei kovin modernilta näytäkään. Si-

sältä voisi ihan oikeasti kuvitella saavansa huoltoapua.

Shellin kahvila on pieni ja melko askeettinen. Viherkasvit ovat kaikki muovisia. Tupakointi on kokonaan kielletty, mikä näkyy jo ennen sisälle tuloa. Ulko-oven edustalla seisoskelee joukko tupakoivia miehiä, jotka ovat tyynen oloisia, mutta polttelisivat savukkeensa luultavasti mieluummin lämpimässä kuin bensamittareiden ja savuttoman kahvilan puristuksissa.

Sisällä myyjä heittää herjaa tutuille asiakkaille. Useimmat käyvät vain ostamassa jotakin, harva jää kahville. Myymälässä on ihmisille tarjolla lähinnä olutta ja virvoitusjuomia. Tiskiltä saa lisäksi karkkia, jota on ladottu niin korkeiksi pinoiksi, että myyjää tuskin niiden seasta havaitsee.

Olen tullut matkan päähän. Perillä en kuitenkaan tunne olevani, eikä se huoltoasemalla taida olla mahdollistakaan. Asemat ovat vain tauko-paikkoja, huoltopisteitä matkalla johonkin, minne on varta vasten lähdetty. Toisaalta ne ovat myös ajantappo-paikkoja, joissa luuhataan jotain parempaa odotellessa. Usein tyydyttämässä köyhän miehen kaukokaipua haaveilemalla merten takaisten satumaista tai edes lähimmästä kaupungista, jonne rekat ovat matkalla. Perille vain ei päästä koskaan. ●

teksti ja kuvat: Markus Mattlar

Tupakoitsijat on häädetty Vaajakosken perinteisellä huoltoasemalla pihalle tyydyttämään riippuvuuttaan.

Harmaat

sydämet

Meillä ihmisillä on taipumus nähdä maailma vain ja ainoastaan tietystä näkökulmasta. Muodostamme mielipiteemme erilaisista asioista usein heppoisten tietojen ja uskomusten perusteella, emmekä ole kovin halukkaita muuttamaan käsityksiämme myöhemminkään – jollei sitten ole aivan pakko.

Jos esimerkiksi ajatellaan taannoista, skandaaliksi nimitettyä Suomen hiihtomaajoukkueen doping-käryä, on moralismi perustasoltaan helppoa: veritankkauksesta tienneet valmentajat ja lääkärit sekä tietenkin piikitetyt urheilijat itse tekivät väärin. Ei tarvitse olla hiihtourheilun asiantuntija tai edes etäisesti kiinnostunut koko asiasta todetakseen, että dopingiin osallistuneet ansaitsivat rangaistuksensa. He eivät noudattaneet yhteisesti hyväksytyjä sääntöjä ja sillä selvä.

On kuitenkin olemassa tuhansia ja taas tuhansia asioita, joihin ei ole laadittu mitään yhteisiä sääntöjä. Joskus eri ihmiset vain näkevät maailman hyvin eri tavoin, vaikka katsoisivat sitä samasta paikasta. Onko silloin mitään järkeä arvottaa näitä eri "totuuksia"? Ja pitäisikö ihmisiä edes yrittää saada ymmärtämään toisiaan vai pelkästään tyytyä pitämään heidät poissa toistensa kimpusta (jotta muut saisivat olla rauhassa)?

Tietoliikennealalla toimiva Kristian, 24, sai yllättäen kahden vuoden

työkomennuksen Montrealiin, Kanadaan. Hänen oli määrä vastata osataan uuden matkapuhelinverkon rakentamisesta alueelle. Lähtöön oli aikaa tasan kolme kuukautta, ja sitä ennen edessä oli vielä aiemman kotimaanprojektin viimeistely.

Kristian seurusteli tuolloin suomalaisen tyttöystävänsä Annen, 23, kanssa. Anne oli lopettelemassa opintojaan keskisuomalaisessa yliopistossa ja kirjoitteli kiivaasti päättötyötään valmiiksi.

Ennen Kristianin lähtöä pariskunta mietti yhteistä tulevaisuuttaan useaan otteeseen. Seurustelusuhde

oli vajaan vuoden vanha, ja koko aikana Kristian ja Anne olivat olleet erossa toisistaan vain muutaman viikon. Molemmat olivat selvästi vakavissaan, vaikkei mistään yhteisestä kodista ollut puhuttu.

Kiintymyksestään huolimatta Anne ei ollut valmis lähtemään poikaystävänsä perässä Atlantin toiselle puolelle. Kristian kyllä ymmärsi tämän hyvin, muttei toisaalta voinut itse jättää menemättä, koska olisi muuten voinut joutua pidemmäksi aikaa työttömäksi.

Lopulta he päättivät, että kumpikin saisi tahollaan tapailla muita.

Viime kädessä pari pohtisi suhdettaan vasta Kristianin kotiuduttua takaisin Suomeen. Toisin sanoen he lopettivat seurustelunsa muodollisesti, mutta varasivat mahdollisuuden palata yhteen myöhemmin.

Puolentoista vuoden kuluttua Kristian saapui kotiin. Etuajassa, koska projekti oli saatu valmiiksi odotettua nopeammin. Kristian otti yhteyttä Anneen, ja pikaisen puhelun päätteeksi he sopivat tapaamisesta hetimiten.

Pakollisten kuulumisten vaihtamisen jälkeen keskustelu kääntyi nopeasti seurusteluun. Kristian kertoi avoimesti Annelle, ettei ollut poisolonsa aikana ollut suhteessa kenenkään kanssa. Tilaisuuksia oli kyllä tullut useitakin, mutta Kristian ei ollut voinut ajatella muita kuin Annea. Hänestä oli jollain selittämättömällä tavalla tuntunut, että pettäisi entistä rakastaan, vaikka vain nukkuisi sylikäin jonkun muun kanssa.

Anne sen sijaan sanoi olleensa kahdessa lyhyessä suhteessa tuona aikana. Hän oli kuitenkin lopettanut yksipuolisesti molemmat ja tunsi niiden jälkeen olevansa entistä varmempi siitä, että juuri Kristian on hänelle Se Ainoa Oikea.

Pöydässä seurasi hiljaisuus.

Kristian oli tyrmistynyt kuullessaan Annen kumppaneista. Vaikka hän oli Annen kanssa selvästi sopinut, että kumpikin saisi kokeilla onneaan muiden kanssa, tunsikin Kristian itsensä petetyksi. Hän oli kuvitellut Annen kieltäytyvän yöseurasta samalla tavalla kuin hän itse oli tehnyt. Tai jos ei aivan kuvitellut, niin ainakin toivonut: nyt Kristian ei millään kyennyt ajattelemaan Annea osaksi elämänsä.

Anne puolestaan ei voinut ymmärtää Kristianin reaktiota. Hänen mielestään asiassa ei ollut mitään epäselvää; he eivät olleet seurustelleet Annen tapaillessa muita, piste. Jos Kristian ei ottaisi häntä takaisin, olisi vika mieheensä itsessään.

Loppujen lopuksi Kristian ei ottanut Annea takaisin.

Nyt erosta on kulunut yli vuosi, ja Kristian on edelleen katkera Annea kohtaan. Hän jaksaa jauhaa asiasta joka kerta hoippuessaan ravintolasta kotiin. Kristianin mielestä häntä on kohdeltu epäreilummin kuin ketään muuta ikinä ja hän vannoo, ettei ikinä enää rakastu kehenkään. Kiitos viikottaisen baarierroksen asiaa eivät unohda myöskään Kristianin ystävät.

Anne taasen ei ole enää varma syyttömyydestään. Hän yllättää it-

sensä usein miettimestä, että jos hän ei olisi tehnyt mitä teki, voisi pari olla yhdessä edelleen. Anne ei itke Kristianin perään, muttei toisaalta ole katsonut ketään miestä samalla tavoin kuin Kristiania aikanaan.

Rakkaus tuli ja meni.

Viimeistään tässä vaiheessa on esitettävä väistämätön kysymys: entä sitten? Kristian ja Annehan eivät nähtävästi edes ymmärtäneet toisiaan, saati sitten ajatelleet asioista samalla tavoin. Eikö ollut vain hyvä asia, että he erosivat ja lähtivät elämässään eteenpäin omille teilleen?

Vastaan, etten todellakaan tiedä. Ehkä eron ansiosta vältyttiin monelta tulevalta, mahdollisesti muitakin ihmisiä runnovalta konfliktilta. Ja ehkä ero olisi ollut edessä joka tapauksessa ennemmin tai myöhemmin.

Toisaalta voi myös olla, että Kristian ja Anne olisivat maailman onnellisin pari, jos työkomennusta ei olisi koskaan tullut. Tai ehkä he olisivat oppineet rakastamaan toisiaan kaiken tapahtuneen jälkeenkin, jos olisivat pystyneet edes hetkeksi katsomaan tilannetta toisen perspektiivistä.

Ehkä.

Sen tiedän varmasti, että kaksi ennen niin läheistä ihmistä ei enää pysty olemaan samassa huoneessa ajautumatta riitaan keskenään. Molemmat suhtautuvat välillä epäluuloisesti myös yhteisiin ystäviinsä. Uusiin seurusteluehdokkaisiin tutustuminen ei ole hirveän helppoa kummallekaan, eikä se sitä luultavasti koskaan tule olemaankaan.

Joidenkin asioiden merkitystä toiselle ihmiselle on ulkopuolisena kovin vaikea ymmärtää. Ja kuten on jo tullut selväksi, eri henkilöt saattavat kokea saman tapauksen täysin päinvastaisella tavalla.

Tämä ymmärtämättömyys voi kuitenkin olla tietyllä tavalla vapauttavaa: kun jokainen pitäytyy ikiomassa kuoressaan eikä puhu tuntemuksistaan, on elämä niin paljon helpompaa ja vaivattomampaa. Miksi siis ylipäätään tunkea nenäänsä väkisin toisten ongelmiin, jollei niihin puuttuminen ole oman hyvinvoinnin kannalta aivan välttämätöntä?

Loppujen lopuksihan muut ihmiset ovat pelkkiä statisteja Minun Suuressa Näytelmässäni, jonka etenemisestä ja hahmoista päätän vain Minä Itse. Pääasia on, että tuntevammaiset nyhkyttäjät eivät erehdy sekoittamaan sopivan uneliasta käsikirjoitustani. Mitä siitäkin tulisi, jos joutuisin oikeasti tutustumaan ihmisiin tai puhumaan heidän kanssaan joistain tunnejutuista?

Kuka minua edes ymmärtäisi. ●

teksti ja kuvat: Jaakko Mannermaa

Auton jälkiä

Ihmisen asema hallitsevana lajina on jo kauan ollut historiaa. Suomessa on kaksi ja puoli miljoonaa autoa vapaalla jalalla - siis pyörillä - ja ihmisen on vain sopeuduttava tilanteeseen. Helppoa se ei ole, ne nimittäin vaanivat kaikkialla. Ne vaativat jatkuvasti lisää elintilaa ja piirtävät ympärillemme aina vain uusia rajoja ja sääntöjä.

Autot etsivät sinua. Seuraavan nurkan takaa tulee auto, jossa on sinun nimesi. Se vie elintilasi, kastelee sinut, ajaa ylitsesi, tai orjuuttaa sinut ruokkimaan ja palvelemaan itseään. ●

kuvat ja teksti: Mikko Meriläinen

Ajatuksen tie on vapaa

Olisipa auto! Juuri nyt se voisi olla ihan minkäläinen tahansa, kunhan sillä vain pääsisi varmasti eteenpäin. Ei tietysti haittaisi, jos se olisi lämmin. Hyytävä kylmyys tekee ihmisestä avuttoman, mutta onneksi ajatuksen tie on aina vapaana.

Kylmällä sillalla näkee huomattavasti enemmän autoja kuin matkaansa urheasti tekeviä kävelijöitä. Käveleminen on kuulemma hyvä ja terveellinen harrastus. Mitenkähän terveellistä on kävellä kahdenkymmenen asteen pakkasessa, kun järveltä puhaltava tuuli saa pakkasen pureman tuntumaan ainakin neljäkymmenasteiseltä?

20 asteen pakkasen puree 4 m/s puhaltavassa tuulella -33 asteen teholla. Kuuden metrin tuulella sama pakkasen iskee 40 pakkasasteen voimalla. Tuulen nopeuden kasvaessa 8m/s:iin pakkasen on jo -45 astetta. Kun pakkasen kipuua -25 asteeseen, jo 4m/s puhaltava tuuli saa pakkasen puremaan -39 asteen voimalla. Nollakelissäkin 4m/s tuivertava puhuri laskee pakkasen iskevyyden -8 asteeseen.

Ihan kuin ei muutenkin tuntuisi pahalta tarpoa toivottoman pitkältä tuntuva siltaa, niin kävelijöitä rassataan vielä nilkkoihin asti ulottuvalla lumella. Tietysti olisi helpompaa, jos omistaisi kunnon talvikengät. Toisaalta mummon kutomat villasukat ovat kultaakin arvokkaammat tällaisissa olosuhteissa.

Kuinkahan moni nuori osaa neuloa villasukkia? Vievätkö isovanhempamme tai viimeistään vanhemmamme tuon jalon taidon hautaan? Kyllä kai 1970-luvulla syntyneistä löytyy vielä iso joukko perinteisiä käsitöitä osaavia, löytyyhän? On itse asiassa aika outoa, että ne taidot, joita omissa olosuhteissamme tarvitaan katoaisivat. Ainahan esimerkiksi lämpöä voi ostaa, mutta onko lämpö samanlaista kaupasta ostettuna kuin omilta vanhemmilta saatuna.

Kun sillan tappavan kylmä selkä alkaa vähitellen kaareutua, tuntuu omaa matkaansa tekevistä vähitellen paremmalta. Liekö jokainen ruumiinosa jo niin jäässä, vai onko ajatus jo niin kaukana ruumista, että fyysinen kipu unohtuu.

Käyttääköhän kukaan noita pieniä syvennyksiä, joita sillan kupeeseen on rakennettu? Pieniä ja idyllisiä kaarevia penkkejä, joilla voisi kesäyössä kuherrella. Tai joihin on moni Kuokkalaan suuntaava tehnyt tarpeensa tai kirjoittanut kauan haaveilemansa julistuksen maailman pahuu-

desta tai maalannut vain nimikirjaimet omasta piipahtamisestaan paikalla. Eiväthän kaikki ihmiset ole niin ajattelamattomia.

Nuoret parit kokoontuvat kesäillassa joukolla looseihin. Itse asiassa penkeistä voi tulla aito tappelus, sillä niitä on vain muutamia kappaleita, eikä syvennykseen sovi ottaa kilpailevia kosijoita. Mikseivät niissä voisi istuskella myös vanhemmat ihmiset. Pariskunnat katselisivat järvelle miettien elämänsä virtaa. Ihmetellen ja arvuutellen, mitä kaikkea niiden viereisillä penkeille ikuista rakkautaan vannovien teinien elämässä tuleekaan tapahtumaan. Kuinka karusti elämä saattaakin kohdella yhtä jos toista tai jättää kohtelematta karusti. Mutta iästä huolimatta ihmiset tuntisivat samaa läheisyyttä: nuoret ja vanhat rinnakkain matkalla jonnekin.

Vuonna 1998 Suomessa otettiin huostaan 6 711 lasta. Samana vuonna yli 12 000 lasta ja nuorta oli sijoitettuna kodin ulkopuolelle.

Jos olisi auto käytössä, olisin jo aika kaukana tästä kylmästä kävelemisen tuskasta. Minnekähän asti olisin ehtinyt samassa ajassa? Mitä kaikkea olisin voinut tehdä tällä välin, kun yritän taistella yli tämän toivottoman pitkältä tuntuvan rakennelman? Toisaalta enhän minä ole menossa kauas, olen matkalla ihan tuohon sillan taakse. En

nään naamat vastatusten. Kiire tulee olemaan sen jälkeen ainainen vieraanne. Paahtoleivät hyppäävät ylös, kahvipannu pitää omaa sirittäväää ääntään ja viimeisistä mehuilkoista tapellaan lasten kesken.

Entäs naapurissa kiihkeää perhe-elämää viettävän nuoren parin aamu. Tuskin pitävät käsiään toisis-

Ei kai tämä ole vaan sitä katkeruutta, josta aina varoitellaan. Tämä tunne saa jäsenet liikkumaan ja ajatuksen hereille, joten aivan turhaa se ei voi olla. Sitä paitsi silta alkaa muuttua vähitellen tavalliseksi jalkakäytäväksi ja puut tien vierellä suojaavat tuulelta. Kylmä viima muuttuu vähitellen mukavan nipisteleväksi pakkaseksi. Siis nipisteleväksi heti kun korvanlehdet ja poskipäävät alkavat jälleen tuntea jotain. Ajoneuvoilija ei tunne, kipua.

31.12.2000 oli rekisteröityjä ajoneuvoja Suomessa 2 448 587. Keski-Suomessa niistä oli kaikkiaan 121 975.

olisi saanut kuitenkin mitään mielenkiintoista aikaiseksi, vaikka olisin jo perillä. Niin kuin ovat kohta perillä kaikki nuo ohiajajat autoilijat, jotka näyttävät virnistävän kohdallani, kun huomaavat, että kulkijaa paleltaa. Kaililla näyttää olevan niin mahdottoman hauskaa kustannuksellani.

Eivät ne ole silti yhtään paremmissa asemassa. Menkää kotiin tai työpaikallanne odottelemaan, että kaikki urheat kävelijät tulevat teitä viihdyttämään. Lukekaa työpaikallenne tulevaa Seiskaa tai katsokaa aamun lehdestä sarjakuvat. Minä katsoin ne jo ennen kuin lähdin liikkeelle. Odotakaa vaan, kun tulee teidän vuoronne ylittää tätä siltaa ja minä virnistän hyvin lämmitetystä autostani teille. Siis heti kun olen hankkinut auton. Eihän sen jälkeen mikään saa astumaan talvipakkasella tälle sillalle. Tahdon päästä autoilevien tilastoihin. Tahdon päästä virnistämään.

Vuonna 2000 Suomessa luovutettiin 323 204 ajokorttia. Joukossa on uusia kortinsaajia ja vanhojen korttien uusijoita. Voimassa olevia ajokortteja oli Suomessa vuoden 2000 lopussa 3 157 981. Alle 18-vuotiaita kortinhaltijoita oli 26 149. Yli 95-vuotiaista ajokortti oli 23 ihmisellä.

Sillan selän taittuessa fyysinen tuska on edelleen läsnä, mutta ajatus kulkee jo vieläkin kauempana. Se menee kurkkaamaan, mitä tapahtuu noiden uusien, varsin tyylikkaiden talojen uusissa keittiöissä. Se katsoo, kun perheet istuvat aamukahvilla ehkäpä ensimmäisen ja viimeisen kerran tä-

taan irti edes aamupalan ajan. Nauttikaa vaan toistenne seurasta satiinissa yöasuissanne, toiset sentään osaavat arvostaa kunnan villahanskoja ja pitkiä kalsareita. Satiinilla ei tee täällä ulkona juuri mitään. Kalojen ruoaksi joutaisi.

Mutta jatkakaa vaan sitä ilonpitoanne, pitäkää toisianne hyvin. Kyllä sieltä järvelle maisemansa avavasta lemmenpesästä on joskus uloskin tultava. Toivottavasti hekulmalliset hetkenne menevät kiville, kun ehkäisyvälineenne ovat hukassa ja katselette toisianne avuttomina ja saman tuskan jakavina kuin kylmät kulijat sillalla.

Ensimmäiset nykyaikaiset kondomit tulivat käyttöön 1930-luvulla. Nykyisin Suomessa myydään vuosittain 16 miljoonaa kondomia, joista käytetään 13 miljoonaa.

Ajatuksen lentokin alkaa palailla tunnon kanssa samoihin aikoihin. Voikohan ajatus jäädä jonain aamuna sille tielle. Joidenkin ihmisten tekoja katsellessa ja juttuja kuunnellessa käy mielessä, että he ovat varmaan liikkuneet ajatustaan nopeammin. Jossain harhailee orpo ajatus vailla isäntäänsä.

Kylmän voitto tuntuu kuitenkin aina hyvältä. Taaksepäin katsottuna silta näyttää helpolta tapaukselta, jonka yli pääsevät kaikki halukkaat. Ilman autoakin. Lupaam kävellä vielä sittenkin, kun olen auton ylpeä omistaja. Mitenkähän moni noista ohiajaneista virnistäjistäkin on tehnyt voittajalossaan saman lupauksen? Lämpimästä autosta on helppo jakaa sympatiaa tai tuntea sääliä. Ennen niin pelottomista sillan ylittäjistä on tullutkin virnistäjiä. Kenestä tahansa voitulla. ●

teksti ja kuvat: Tommi Salo

Evankeliumi maantiellä

Kolumni

Joka perjantai sadattuhannet pyhiinvaeltajat lähtevät liikkeelle. Kokoontumisajo on automarketissa. Sieltä hurskaimmat jatkavat vielä pidemmälle kohti valoa. Sohjoisen valtatie viikonloppuruuhkaan.

Ja katso: pyhässä kulkuvälineessä perhe hiljentyi keskinäiseen meditaatioon. Jari Sillanpää veisaa. Penkeissä on toivomisen varaa, kuten temppeleissä aina. Tunnollisesti samassa pyhätössä suoritettut hartausharjoitukset ovat johtaneet siihen, että penkki on takapuoleen nähden liian kapea ja vatsahaava on ärtynyt viimeisellä aterialla nautitusta mustasta vedestä.

Takapenkillä neljä pientä sormeaa seikkailee vasemmassa pienessä sieraimessa ja kaksi keskisormeaa vilkuttaa jonossa seuraavalle hurskaalle sohjonkyntäjälle. Yksi nyrkki heilauttaa vieraisen turvaistuimen asiakkaalle. Tämä ääntää taustaa, kun muut haluavat ilahduttaa etupenkkiä kolmannella kertauksella hitistä Ystävä sä lapsien.

Mennen-merkkinen suitsuke tuoksuu. Kaikkein pyhimmän saavuttamiseksi ja pankinjohtajan painostuksesta jostakin on pitänyt tinkiä, mutta kuka maailman hajuista välittää, kun sielua ympäröi muovin ja pellin

kaikkivaltias autuus. Valitettavasti vaan temppelin puhallin ei tällä kerrata toimi. Olemme kolminaisuuden salaisuuden äärellä. Suomalaiseen kliimaksiin tarvitaan vain omakotitalo, oikea koira ja Opel Astra.

Suurin kaikista on se viimeinen, koska se parhaiten väärämieliselle naapurillekin kirkastaa, kuka on ja kuka vaan puhuu. Siinä on yhdessä paketissa kaikki, mitä pyhälle perheelle länsimaisessa epistolassa luvataan. Tämä on se ilmestys, joka sai Koskelan Jussin kuokkimaan. Tämän takia Suomen Olli oli kiltti, tätä palkintoa hän odotti posket punaisina. Ilman kilvoittelua ei ole mitään arvokasta. Kaiken se kärsii. Myös korkeakouluopinnot, bensaverot, työn italalla ja stressiperäisen ihottuman istuma-alueella. Ilman niitä ei pääse osalliseksi tästä sakramentista. Kun alla on kruunuista kirkkain ja kädessä avaimet automaattimaantiellä vai-

teiston mysteeriin, matkamies maan kiittää nöyrästi ja palaa viikonloppuseikkailultaan jälleen verollepantavaksi. ●

teksti ja kuvat: Anu Pyyhtiä

Ne vahvimmat miehet

ei ehjiksi jää...

Sirkuksen kattoon ilmestyi miehen
mentävä reikä. Valo tunkeutuu
sisään ja häikäisee tanssivia
karhuja. Sirkustirehtööri huutaa:
Missä on koko kiertueen kassa?
Rummut ja posetiivi soivat .
Teltasta puuttuvat nyt rahat ja
klovni...

Kuusia,mäntyjä,koivuja. Lumiset puut pakenevat pohjoiseen, minä etelään. En ole varma liikunco vai liikkuvatko vain puut. Kuu katsoo talvista juoksukisaa, jossa kaikki keinot ovat sallittuja, kielletytkin. Ei pelkoa testaajasta. Ketään ulkopuolista ei tämä kisa kiinnosta. Puut heittävät hartioiltaan lumiviittojaan, juostessa tulee kuuma. Vettä tiivistyy junan ikkunaan. Pisarat kerääntyvät yhteen ja muodostavat pienen puron. Sekin kulkee lasia pitkin pohjoiseen, tulosuuntaani. Katson aikani kuluksi kuuta ikkunan läpi. Onko se kuu vai tämän tunnelin päässä hehkuva valo? Onhan taivaalla tähtiäkin. Otava ja ne muut. Niistä tulee mieleeni sirkusteltan reikiintynyt katto, josta päivänvalo pyrkii väkisinkin sisään. Vähän niin kuin ne pikkupojat, jotka halusivat nähdä pummilla puolipukeisen nuorallatanssijatyön. Sisään vain rohkeasti pää edellä teltan kankaan alta juuri ennen esityksen alkua. Kaunis se tyttö oli tai on. Pitkä punainen tukka ja silmät, joihin oli mukava kadota.

Katselin ja polttelin röökiä, kun hän tanssi siellä köydellä. Yleisö tykkäsi ja minäkin. Upeat säätetkin. Kerran se ehdotti, että mä nousisin sinne nuoralle kanssa. Niissä kuteissa! Ne naurettavat 85-numeron kengät jalassa ja se teltta päällä. Sitä paitsi pelkään korkeita paikkoja. Yleisöllä olisi varmaan hauskaa. Onhan putoava klovni hauskanäköinen, mutta se toimisi vain kerran, sillä Natalia ei käytä suojaverkkoja, paitsi ihmissuhteissaan. Mä törmäsin siihen verkkoon. Se oli löytänyt paksun lompakon ja hauskan kantajan, joku merkonomi Ähtäristä, urheilukauppa ja kaikki. Pelle ei siinä seurassa paljoa paina, ei eillisen jälkeen.

Eilen mä menin estradille kuten normaalisti. Mä olin jo vuoden verran esiintynyt aina niiden nauravien jääkarhujen jälkeen. Heitin sen saman show'n, minkä aiemminkin. Ammuin pistoolilla, itkin, pudotin housuni ja sukelsin täytekkakuun. Lopuksi sain kumivasaran päähäni ja sitten piti juosta sen puujalkaisen lyöjän perässä rinkiä sirkusareenalla. Ei se enää eilen vaikuttanutkaan. Ei yhtään naurua, vain kaamea hiljaisuus. Perkele, mä huusin. Naurakaa nyt vähän. Ei ne nauraneet. Tuijottivat vaan. Sitten mä kerroin pari kaksimielistä vitsiä ja muistin liian myöhään, että siellähän on lapsia joukossa. No ne lapsethan niille vitseillekin kyllä nauroi. Mä ajattelin, että pehmennetään tilannetta. Ei jää lapsille paha mieli esityksestä. Taiotaan kaneja. Nehän ne on niin mukavia.

Rummut alkoivat päristä. Hulkkonen ja Jose kai hakkasivat niitä. Mä hain sen lakin ja laitoin sen hatun siihen pallille, jossa ne karhut käyvät nauramassa. Sanoin taikasanan ja pistin käden sinne hattuun. Koetin nostaa varovasti sitä jänöä korvista,

mutta ei siltä löytynyt mitään sellaista. Ei todellakaan, sieltä tuli jostain aivan muuta ja kaikki nauroivat ja mä liukenin. Natalia roikkui hiuksiensa kanssa trampetsilla ja nauroi mukana kuin varis taivaalla. Juoksin ulos. Sudet saisivat odotella raadeltavaa ainakin vielä huomiseen. Onneksi sirkustirehtöörin vauunun ovi oli auki.

Naurua ei enää kuulu. Kiskojen kalke kai peittää sen ja onhan meillä jo välimatkaa, sirkuksella ja mulla. Heidän rahoilla mä pakenen, mutta ei

tämä ole ilmaista mullekaan. Olen joutunut luopumaan viimeisestä periaatteestani, rehellisyydestä. Maksan tästä lopulta kovemman hinnan kuin se yleisö tai sirkus. Vihaan epäoikeudenmukaisuutta, joten nyt olen itsenkin tuon vihani kohde. Itsekunniotus

on myyty. Baari kiinni ja orkesteri tauolla.

Ajattelu kuivattaa suun. Tekee mieli kahvia. Menen putkea pitkin kahville. Lämmöt on taas laitettu kymppiin ihan kuin ulkona olisi 40 astetta pakkasta. Siellä on kaksi astetta pakkasta ja kuutamom. Sisällä on haalea keinovalo ja tuskallisen kuuma.

Lapsi itkee. Se puristaa lujasti pientä ruskeaa nallea kädessään. Äiti on hävinnyt. Ehkä se on vessassa. Mä jään istumaan kahvin kanssa. Kahvin pinnassa on kuplia, jotka pyörii. Annan niille vauhtia lusikalla. Mulla pyörii tivoli kupissa. Ei perkele taas työasiat tunki mieleen. Lapsi itkee. Tuntuu, kun se nallekin itkisi. Kai van laukustani mustan silinterihatun. Tämä on viimeinen mahdollisuuteni. Vedän tekonenän päähäni ja sen

knallin. Sutaisten vähän maalia pintaan, että näyttäisin pelletä tai siis klovnilta. Mä selitän tytölle juttuja ulkomuistista Tiitiäisen satupuusta ja on siinä jotain Pikku Kakkostakin. Ei auta. On pakko ottaa hattu. Kun toivoo jotain oikein kovasti, se toteutuu, sanoi

mulle joskus naapurin tyttö, kun oltiin lapsia. Hän toivoi pääsevänsä Monacoon prinsessaksi ja pääty yhden raksaajän mukana huumehoitoon. Ehkä se ei toivonut tarpeeksi. Nyt mä toivon. Onnistu!

Mä sanon taikasanat ja kopeloin hatun pohjaa. Ei löydy kanin korvia. Vain sileä pallo. Noh, käyhän se pallo, eiväthän ainakaan lisäännny. Kaneilla kun on se paha tapa, että ne tuppaa taikomisen jälkeenkin lisääntymään muutenkin. Se nousee. Ei se mikään pallo ole. Joku keski-ikäinen äijä sieltä nousee kaljatölkki kädessä. Hirveä näky. Mä koetan tunkea sitä takaisin sinne hattuun, mutta se on jo niin paljon ulkona, etten ehdi. Joku Härkönen sieltä loikkaa, sillä on samanlaiset aurinkolasit kuin Mika Salolla ja vartaloa kiristää poolopaita. Naama kiiltää kuin kaatosateen kastelema asfaltti. Kai siellä ahtaassa hatussa tulee kuuma. Äijä kysyy missä on ravintola ja jää siihen pyörimään perässään Ruotsinlaivojen kaljarattaat. En mä osannut mitään ravintolaa neuvoa. En mä voi periksi antaa. Kiskon ja vaihtelen sanoja. Koetan uudestaan. Noh nyt tuntuu ainakin jotain karvoja. Perkele se on tukkaa. Sieltä tulee samanlainen. Lapsien itku lisääntyy. Yritän uudestaan ja uudestaan. Kaikki itkevät ja äijät juovat kaljaa rattaistaan ja kysyvät kuorossa ravintolavaunua. Ahdistavaa. Vaunu on täynnä huutoa ja huuttajia ja sitten tulevat äidit.

Viimeinkin hiljaista! Olen kiskoilla. En oikein muista, miten jouduin tänne. Kaikki on pimeää. Säkkipimeää. Tähdetkin ovat kadonneet. Ehkä joku on paikannut tämän sirkuksen telttakankaan. Pois on päästävä pimeästä. Edessä näkyy valo. Sinne! Laahustan. Oikeaan polveen koskee. Valo lähestyy. Taidan kävellä aika kovaa. Se lähestyy juoksuvauhdilla ja mä kävelen. Outoa. Valo kirkastuu. Se ihan kuin hönkii. Ulkoa tuulee sisään? Sirkuksen pilli huutaa, noh sekin käy. Se valo tulee tänne ja ...

Kun on tarpeeksi pitkään vaeltanut tunnelissa, käy mikä tahansa valo päämääräksi. Kuuset ovat pysähtyneet. Ne heittävät kaatuneen päälle valkoisen viitan. Taivaan mustassa kannessa loistaa yksi tähti, reikä? Miehen mentävästä reiästä tunkee valo sisään. Joku on paennut teltasta? Teltassa on täysin hiljaista, kukaan ei naura, kukaan ei puhu, kukaan ei tiedä mitä puuttuu... ●

teksti ja kuvat: Tomi Oravainen

elämätöntä elämää

Pakoa putkessa

Hikinen juoksulenkki, ilta elokuvissa tai nollaus nurkka-baarissa, tapansa kullakin. Pääasia on edes hetkeksi luikahtaa pakoon valtavan velvoittavaa arkista elämää ja ennen kaikkea salaista turhautumista ylettömään yksilöllisyyteen. Sillä tyytymättömiähän me kaikki pohjimmiltamme olemme - yksilönvapaus kun on paradoksaalista.

Itsensä näköistä elämää voi toteuttaa vain tietyissä rajoissa. Pienimuotoisesti ilmiö jäljentyy nuorison pukeutumiseen: on trendikästä olla erilainen, persoonallinen, kunhan ei erehdy verhoutumaan kahisevaan tuulipukuun ja tarralengkareihin, ainaakaan vielä. Ensivuonna vanhat befreet saattavat hyvinkin olla katu-uskotta-

van edelläkulkijan koivissa. Kasvaminen on yhteisön sanomattomien lakien oppimista, aikuistuminen alistumista niihin. Heikkous on oikeasti täällä hyve. Soraäänät hukkuvat ympäristön paineisiin.

Jokainen meistä valitsee oman selviytymiskeinonsa maailman myrskyssä. Jotkut hyppäävät aivot off-asetuksessa virran vietäviksi, toiset hangoittelevat vastaan niin kauan kuin jaksavat upotakseen lopulta yhteiskunnan vieroksumaan pohjamutaan. Yhteisestä veneestä hypänneitä paheksutaan, he kun eivät alkaneet meidän muiden kaa vaan kirjoittivat itse omat sääntönsä, ne luopiorikkurit. Kunnon kansalainen kun hoitaa työn-

sä, kotinsa ja perheensä. Kaveria ei jätetä, vaikka joukossa kuinka tyhmyys tiivistyisi.

Jos hyvin käy, saattaa pakomatkaan arjesta kulua oma iäisyys – johdattelijana jumala tai humala. Meillä muilla on pikaisesta pakomatkasta varaa/kanttia maksaa vain perjantaipullon hinta. Anarkiaa hyväksyttävissä raameissa. Pahimmassa jamassa olevat käyttävät vapaa-aikansa kuuliaisesti akkujen lataamisen. Terveellä kropallahan elämän yksioikoisesta putkesta suoriutuu helpommin. Onneksi Salkkareiden sijaisperheet tekevät, kokevat ja tuntevat puolestamme. Pysytään, hei tyypit, putkessa! ●

teksti ja kuva: Petti Erkkola

Toimituskunta

Petti Erkkola

“Haluaisin jäädä huvikseni pyörimään ostoskeskuksen pyöröoviin, mutta olen noin viisikymmentä senttiä liian pitkä ja kaksikymmentä vuotta liian vanha. Joutuisin muiden mukana paheksumaan itseäni, että eihän tuo ole sopivaa. On kurjaa vihdoinkin olla aikuinen: jää niin paljon vähemmän asioita itse päätettäväksi.

Joskus salaa syön persikkarahkaa pääruoaksi.”

Jaakko Mannermaa

“Ihmisillä pitäisi olla enemmän aikaa jutella itsensä kanssa. Toistensa takia.”

Tomi Oravainen

“Sama mies, mutta kuva on vanha. Hukattujen vuosien aikana olen nähnyt ainakin miehen, joka oli nähnyt miehen, joka oli nähnyt Leninin. Myös pipo on nyt maksettu...”

Sanna Heinonen

“Juttua tehdessäni huomasin, että tasa-arvo on siirtynyt leluihin: nyt tytöille myydään Military-barbeja maastopuvuilla varustettuina. Tai ehkäpä poikia vain houkutellaan leikkimään nukeilla.”

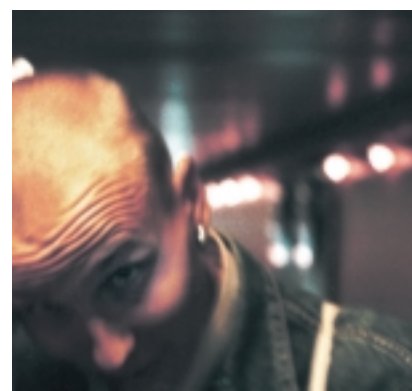
Tommi Salo

“Moni odottaa talvea, mutta kiroaa sitten sen kylmyyttä. Moni kiroaa yksityis-autoilun alimpaan helvettiin, mutta lähtee mielellään lämpimään autokyytiin. Kokeilkaapa kävellä, kun paleltaa niin että korvat on irrota. Ihmisen vahvuutta on myöntää heikkoutensa, kylmällä sillallakin.”

Markus Mattlar

“Pakeneminen ulospäin mielletään kokemusten etsinnäksi, seikkailuksi, jonka perään haikaillaan iskelmien sanoituksissa. Pakeneminen sisäänpäin sen sijaan on omituista pelkuruutta, naurun aihe tai sosiaalinen ongelma. Minkä vuoksi?”

Mikko Meriläinen

“Minua kohtasi tätä lehteä tehdessäni ongelma, mikä näkyy niin kuvareportaasissani kuin pääkirjoituksessakin. Aihepiiri kiehtoi paljon ja erilaisia juttuideoita pyöri mielessä, mutta en osannut pukea ajatuksiani järkeviksi lauseiksi. Siispä päädyin ilmaisemaan itseäni kuvin.”

